

VYHODNOCENÍ AUDITŮ UDRŽITELNÉHO ROZVOJE EXTERNÍMI OPONENTY

V roce 2021 hodnotili externí experti na udržitelný rozvoj odpovědi na auditní otázky v 10 resp. 11 oblastech, které zpracovaly příslušné odbory ÚMČ Praha 10 ve spolupráci s koordinátorem MA21 a oddělením strategického rozvoje a participace ÚMČ Praha 10. U každé oblasti je uveden závěr a výrok oponenta. Pro detailnější vyhodnocení je možno využít SWOT analýzu oponenta. Detailní informace k jednotlivým oblastem jsou uvedeny na webu <https://strategieprodesitku.cz/uvod2/> v sekci Hodnotící zprávy.

OBSAH:

1A – SPRÁVA VĚCÍ VEŘEJNÝCH	1
1B – ÚZEMNÍ ROZVOJ	3
2 – ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ	5
3 – UDRŽITELNÁ SPOTŘEBA A VÝROBA	7
4 – DOPRAVA	8
5 – ZDRAVÍ	10
6 – MÍSTNÍ EKONOMIKA A PODNIKÁNÍ	12
7 – VZDĚLÁVÁNÍ A VÝCHOVA	14
8 – KULTURA A VOLNÝ ČAS	16
9 – SOCIÁLNÍ PROSTŘEDÍ	17
10 – GLOBÁLNÍ ODPOVĚDNOST	19

1A – SPRÁVA VĚCÍ VEŘEJNÝCH

Závěr pro oblast:

Doporučuji pokračovat v nastaveném směru – tedy cestou akčních plánů implementovat a vyhodnocovat naplňování SP, pokračovat v šetření spokojenosti obyvatel s kvalitou života na MČ (metodika ECI), shromažďovat a analyzovat dostupná data. Více zapojit podnikatelský sektor a navázat s ním partnerské vztahy. Zkoušet nové postupy např. v oblasti cirkulární ekonomiky, navázat partnerství s univerzitami a zkoušet nové postupy formou "urban labs".

Hodnotící výrok pro oblast:

V hodnocené oblasti správy věcí veřejných je MČ Praha 10 v mnoha aspektech nadstandardní – je to zejména transparentnost úřadu a vstřícnost k občanům, dále pak šíře nástrojů a metod, které se používají pro komunikaci s veřejností a pro získávání od veřejnosti zpětné vazby

(hodnocení velmi dobré). I další oblasti jsou hodnoceny převážně jako dobré a je zde předpoklad při udržení a rozvoji stávajícího stavu obhájit i kategorii A.

VNITŘNÍ PODMÍNKY

Silné stránky

- řízení systému kvality ISO 9001 od r. 2014
- strategický plán udržitelného rozvoje (SP) zpracovaný participativně, schválený r. 2020
- odborná PS pro strategický plán se zastoupením politického vedení i vedení odborů ÚMČ
- výkonné oddělení pro strategii a participaci (ustavené v roce 2019)

Slabé stránky

- neudržitelnost stavu financí, nevyrovnané rozpočty, kdy provozní náklady i investice musí být kryté prodejem majetku
- neobsazenost některých potřebných pozic s vysokou odborností (př. energetický manažer)
- nevyhovující budova ÚMČ vyžadující rekonstrukci

VNĚJŠÍ PODMÍNKY

Příležitosti

- spokojenost občanů se životem na MČ, aktivní veřejnost, která se zapojuje do akcí pořádaných ÚMČ
- partnerství se zahraničními městy a MČ/výměna zkušeností/společné projekty typu "urban labs"
- spolupráce s univerzitami
- větší zapojení místních podnikatelů a podniků do rozvoje MČ

Hrozby

- nespolečné vnějších partnerů (včetně hl. m. Prahy) na řešení udržitelnosti dlouhodobého výhledu finančních rozpočtů MČ
- ztráta zájmu veřejnosti podílet se na rozvoji MČ v důsledku situací jakou je např. zkušenost s COVID-19.

1B – ÚZEMNÍ ROZVOJ

Závěr pro oblast:

Městská část intenzivně participuje otázky svého rozvoje s veřejností, pro další období se zaměří na zapojení v participaci marginalizovaných skupin obyvatel (senioři, děti, sociálně znevýhodnění). Zásadním úkolem pro další období je zaměření se na systémové využití kvalitativní kritéria při výběru projektantů veřejných staveb a prostranství a pořádání architektonických soutěží za účelem zvýšení kvality veřejných staveb a veřejného prostoru.

Městská část se podrobně a intenzivně věnuje brownfieldům a otázkám změny územního plánu, má kvalitně zpracovaný generel veřejných prostranství. V této oblasti je ale třeba podrobně prezentovat také scénáře dalšího možného vývoje v jednotlivých oblastech, popsat rozhodovací procesy a možnosti veřejnosti do nich vstupovat. To bude především úkol Hlavního architekta. Kompetence jednotlivých aktérů rozvoje Prahy 10 stále nejsou z veřejné prezentace zcela jasné, oproti tomu strategické rozvojové dokumenty Prahy 10 jsou velmi kvalitně zpracovány.

Komise územního rozvoje je složena především na politickém základě, i když jejími členy jsou i dva nezávislí architekti. Komise se zabývá (hodnoceno na základě zápisů z jednání) především nakládáním s pozemky a změnami ÚP (informační body z VÚRM), méně konkrétními projekty, které mají a budou mít velký vliv na kvalitu prostředí a architektury. Pro další období bude vhodné výrazně posílit odbornou složku tohoto orgánu.

Oproti kvalitně zpracované obecné strategii rozvoje prezentované ve strategických dokumentech postrádám daty podloženou a na udržitelnost zaměřenou strategii v oblasti regenerace nevyužitých nebo nevhodně využitých pozemků a staveb. Městská část pokračuje v prodeji bytů z bytového fondu a prodeji pozemků, v současné situaci bych předpokládala spíše akvizice a držení těchto komodit. Zde je třeba pro další období zpracovat a kvalitními a podrobnými daty podložit a zdůvodnit strategii zacházení s byty a pozemky. Byty a pozemky svěřené do správy MČ by měly mít jasnou koncepci využití a definovaný scénář možného vývoje tak, aby přispěly k posílení komunitních služeb a udržitelnému rozvoji Prahy 10.

Hodnotící výrok pro oblast:

MČ Praha 10 pracuje kvalitně v oblasti participace, v dalších oblastech je patrná snaha věnovat se udržitelnému rozvoji, zejména v poslední době je toto demonstrováno například zřízením Odboru Hlavního architekta. Strategické dokumenty jsou z tohoto hlediska na dobré úrovni. V konkrétních oblastech však v některých případech chybí přesná data, případně je nejasné, jak jsou opatření sledována, vyhodnocena a jaký je další scénář. Sebehodnocení MČ je ve většině sledovaných oblastí adekvátní, je si vědoma rezerv. Re-audit bude velmi důležitý, je třeba implementovat doporučení.

VNITŘNÍ PODMÍNKY

Silné stránky

- Praha 10 má dobře zpracované informace o prioritách svého rozvoje jak ve strategickém plánu, tak v dalších dokumentech a tyto informace jsou přehledně a snadno přístupné na webových stránkách. Doplněna byla informace o zřízení Odboru kanceláře hlavního architekta ÚMČ Praha 10 s platností od srpna 2021, ve kterém jsou zaměstnání architekti, kteří se budou podílet na udržitelném projektování a výstavbě, oddělení strategického rozvoje a participace zajišťuje participaci s občany. Městská část intenzivně participuje a kvalitně prezentuje participaci otázek svého rozvoje s veřejností.

Slabé stránky

- Na webových stránkách postrádám podrobnou informaci o činnosti a projektech řešených v odboru. Komise územního rozvoje je složena především na politickém základě, i když jejími členy jsou i dva nezávislí Architekti. Komise se zabývá (hodnoceno na základě zápisů z jednání) především nakládáním s pozemky a změnami ÚP (informační body z VÚRM), méně konkrétními projekty, které mají a budou mít velký vliv na kvalitu prostředí a architektury. Pro další období by bylo vhodné posílit odbornou složku tohoto orgánu, které se podílejí na rozvoji území a zejména veřejného prostoru. Předpokládám, že zřízení odboru Hlavního architekta bude akcelarovat množství projednávaných projektů.
- V oblasti regenerace nevyužitých nebo nevhodně využitých pozemků a staveb je třeba pro další období podrobné a přehledné zpracování, včetně definování scénářů možného vývoje pro jednotlivé pozemky a stavby tak, aby přispěly k posílení komunitních služeb a udržitelnému rozvoji Prahy 10. Městská část pokračuje v prodeji bytů z bytového fondu a pozemků, v současné situaci bych předpokládala spíše akvizice a držení těchto komodit, doporučuji pro další období pečlivou analýzu rizik zvolené strategie.
- V oblasti participace pro další období doporučuji zaměřit se na podporu zastoupení marginalizovaných skupin obyvatel na participačních projektech (formulujte strategii, kterou chcete použít).

VNĚJŠÍ PODMÍNKY

Příležitosti

- Angažmá architektů a vznik nového útvaru umožní formulovat precizněji a s vědomím všech souvislostí rozvojové strategie v oblasti urbanismu, architektury a veřejného prostoru. Předpokládám smysluplnou spolupráci s IPR, vysokými školami a aktivní vyhledávání externích možností financování projektů a využívání grantových

příležitostí, které nabízejí jednotlivé státní programy, včetně rozvojových projektů na snížení energetické náročnosti a pro modrozelenou infrastrukturu.

Hrozby

- Současné prodeje bytů a pozemků mohou negativně ovlivnit možnosti rozvoje veřejného prostoru a veřejných služeb do budoucna.

2 – ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ

Závěr pro oblast:

MČ Praha 10 demonstruje silný zájem o nastoupení cesty udržitelného rozvoje v tématu životního prostředí. To je zřejmé jak z přípravy některých koncepčních dokumentů (nejen pro dílčí environmentální témata, ale i pro celkový rozvojový záměr MČ), tak i z realizace řady opatření. V některých dílčích otázkách chybí přesnější a spolehlivější data, v některých také důraz na sledování a vyhodnocování opatření. Sama MČ je si těchto nedostatků vědoma a velmi realisticky svůj výkon hodnotí ve většině oblastí známkou uspokojivou. Audit UR, jakož i další analytické dokumenty, které si MČ zpracovala, dávají dobrý předpoklad k zaplnění bílých míst v monitoringu a ke zlepšení slabších míst v realizaci principů UR v dalším období. Re-audit bude tedy z tohoto pohledu velmi důležitý.

Hodnotící výrok pro oblast:

MČ Praha 10 demonstruje silný zájem o nastoupení cesty udržitelného rozvoje v tématu životního prostředí. To je zřejmé jak z přípravy některých koncepčních dokumentů (nejen pro dílčí environmentální témata, ale i pro celkový rozvojový záměr MČ), tak i z realizace řady opatření. V některých dílčích otázkách chybí přesnější a spolehlivější data, v některých také důraz na sledování a vyhodnocování opatření. Sama MČ je si těchto nedostatků vědoma a velmi realisticky svůj výkon hodnotí ve většině oblastí známkou uspokojivou. Audit UR, jakož i další analytické dokumenty, které si MČ zpracovala, dávají dobrý předpoklad k zaplnění bílých míst v monitoringu a ke zlepšení slabších míst v realizaci principů UR v dalším období. Re-audit bude tedy z tohoto pohledu velmi důležitý.

VNITŘNÍ PODMÍNKY

Silné stránky

- plán péče o zvláště chráněná území
- zpracovaný Generel veřejných prostranství
- zachování ploch a péče o veřejnou zeleň
- podpora kompostování a využití biomasy
- rekonstrukce vodovodních rozvodů (snížení ztrát)
- zavedení sběru použitých rostlinných olejů

- opatření proti suchu (vsakovací boxy ad.)
- dlouhodobá spolupráce s NGOs v ochraně životního prostředí

Slabé stránky

- nízký podíl územních systémů ekologické stability na území MČ Praha 10 (2,9 %) proti celopražskému průměru (13,5 %)
- chybějící data o množství znečišťujících látek vypouštěných do povrchových vod (problém i dalších MČ)
- úniky vody v rozvodech ve staré zástavbě
- dlouhodobě špatná kvalita ovzduší (i přes lepší se trend)

VNĚJŠÍ PODMÍNKY

Příležitosti

- zpracování vlastní koncepce MČ Praha 10 nakládání s dešťovou vodou a následná realizace (zadržování, vsakování a znovuvyužití srážkových vod)
- měření spotřeby pitné vody a opatření pro nezvyšování (v majetku MČ i domácnostech)
- nastavení pravidel pro zemědělce a lesníky hospodařící na území MČ s upřednostněním ekologických přístupů
- další podpora komunitních zahrad, kompostování, recyklace a projektů odpovědné spotřeby
- kampaně k hospodaření s vodou, k odpadům a ke klimatu
- zlepšení ovzduší po dostavbě vnějšího a vnitřního Pražského okruhu
- ekologizace autobusů MHD
- mitigace klimatické změny - např. zelené střechy a fasády (zejm. u nových budov)
- nový management sekání trávy v nových klimatických podmínkách
- investice do nových rozvodů vody (snížení ztrát)
- partnerství s jinými MČ nebo městy pro sdílení příkladů dobré praxe

Hrozby

- slabá podpora koncepce UR a "zelených" témat ve vedení MČ
- zhoršování kvality ovzduší a životního prostředí v důsledku dopravní zátěže a liniových dopravních staveb
- narůstající potřeba parkování (např. na plochách zeleně)
- horšící se stav zeleně vlivem klimatické změny
- vznik teplotních ostrovů na území MČ

3 – UDRŽITELNÁ SPOTŘEBA A VÝROBA

Závěr pro oblast:

Stav tématu „Udržitelná spotřeba a výroba“ v MČ Praha 10 lze celkově hodnotit jako uspokojivý. V některých oblastech si MČ vede nadprůměrně, v některých oblastech naopak existují rezervy. Uspokojivě je řešena oblast udržitelné spotřeby, ve které MČ nejenže má dobře zpracovaný strategický plán, stanovuje jak dlouhodobou vizi dané oblasti, tak konkrétní opatření/aktivity, kterými je potřeba se zabývat. Chybí však postup a praktická opatření v nákupu dle environmentálních kritérií.

Aktivní je také v oblasti hospodaření s energií, ve které je zaveden systém energetického managementu a průběžně realizuje energeticky úsporná opatření na budovách ve svém majetku. Využívání OZE je součástí EnMS. V současnosti je však pozice energetického manažera neobsazená a trendy ve spotřebě energií nejsou vyhodnocovány. Rozvoj v oblasti odpadového hospodářství je do velké míry závislý na „nadřazeném“ systému hl. m. Prahy, přesto však MČ nalézá prostor pro realizaci mnoha aktivit nad jeho rámec, výborná je motivace občanů a zapojení do mnoha iniciativ.

Do budoucna se chce MČ více zaměřit na předcházení vzniku odpadu, což hodnotitelé rozhodně podporují. V mantinelech stanovených hl. m. Prahou se MČ musí pohybovat také v oblasti udržitelné výstavby. Té by se zasloužilo do budoucna věnovat větší pozornost, zejména ve smyslu podchycení opatření jdoucích za horizont energetických úspor ve výstavbě a rekonstrukcích (materiály a recyklace, OZE, dešťová a šedá voda, modro-zelená infrastruktura atp.).

Hodnotící výrok pro oblast:

MČ splňuje podmínky pro přidělení kategorie B MA21 v oblasti Udržitelná spotřeba a výroba. Hodnotitelé nestanovují pro přidělení žádné podmínky, předpokládají však, že pro další období a následné hodnocení se bude MČ řídit uvedenými doporučeními.

VNITŘNÍ PODMÍNKY

Silné stránky

- kvalitní strategický plán
- realizace velkého množství energeticky úsporných projektů a využití obnovitelných zdrojů
- vytvoření pozice energetického manažera a zavedení EnMS
- odpadové aktivity nad rámec systému hl. m. Prahy
- aktivní zapojení MČ v mnoha iniciativách z odpadové oblasti
- dotační program pro NNO

Slabé stránky

- energetický management je stále v počáteční fázi
- pravidelné vyhodnocování dat spotřeby energií dosud neprobíhá
- neexistence formálně stanovených požadavků/principů pro přípravu a realizaci investic z hlediska spotřeby energie a udržitelné výstavby
- neexistence postupu pro zohlednění environmentálních kritérií při nákupu

VNĚJŠÍ PODMÍNKY

Příležitosti

- vytvoření energetické koncepce
- realizace energetických opatření v sídle ÚMČ
- prohloubení aktivit v oblasti předcházení vzniku odpadu
- zahrnutí „ne-energetických“ aspektů do výstavby a rekonstrukcí
- existující metodiky a kampaně na podporu udržitelného veřejného zadávání
- finanční mechanismy v novém programovém období 2021-2027

Hrozby

- nestabilita rámcových podmínek ovlivňujících dlouhodobou návratnost opatření v oblasti USV
- energetická náročnost MČ tažená spotřebou energie v soukromých budovách
- odlišné priority a záměry vedení MČ v jednotlivých volebních obdobích

4 – DOPRAVA

Závěr pro oblast:

Sebehodnocení je provedeno na úrovni dostačující pro kategorii B. MČ má dobré koncepční a strategické podklady a měla by na jejich základě usilovně rozvíjet příležitosti pro uplatnění nemotorové dopravy, aktivně regulovat parkování a snižovat potřebu používání IAD pro krátké cesty. Dále by se měla chopit příležitosti jít příkladem ve využívání nemotorových a bezemisních vozidel a tato vozidla požadovat i v zadávaných veřejných zakázkách (je-li to relevantní).

Hodnotící výrok pro oblast:

V auditu dopravy MČ odpověděla na všechny návodné otázky a uvedla hodnoty většiny indikátorů. Z uvedených odpovědí a indikátorů je zjevné, že si MČ uvědomuje potřebu řešit dopravu na svém území a v rovině strategické má připravenou řadu dílčích řešení a zlepšení. V tomto ohledu lze zejména uvítat postupné zavádění zón placeného stání. Aktivita MČ by se ale měly odehrávat v celé šíři možných opatření od těch, které redukuje potřebu cestování

(elektronizace, homeworking, edukace atd.), přes podporu přesunu na bezemisní a nízkoemisní dopravu (vč. MHD) až po zlepšování využívaných dopravních prostředků (vč. využívání nemotorových a bez-/nízkoemisních vozidel samotnou MČ).

Zkušenosti a příklady dobré praxe (především ze zahraničí - např. Kodaň, Paříž, Hamburk či Barcelona) ukazují i na nezbytnost přijímání regulačních opatření a obecně řízení poptávky, i přes nesnáze s nalézáním optimální úrovně této regulace. Zde existuje prostor k většímu využití nových technologií a analýzám velkých dat (a to i v reálném čase), které mohou významně přispět jak k zefektivnění dopravního systému (vč. dopadů na životní prostředí a zdraví), tak i přijatelnosti regulačních zásahů veřejností.

Je také důležité si uvědomit, že ani dokončení nadřazených dopravních komunikací (MO, D0) stávající dopravní problémy zásadně nevyřeší (jak ostatně ukazuje míra indukce dopravy díky tunelu Blanka), a proto nedává smysl s dalšími opatřeními (tj. primárně regulací IAD) čekat až na jejich dokončení, protože by to znamenalo vystavovat obyvatele MČ zátěži znečištěného ovzduší, hluku a dalších negativních vlivů po dobu řádově další desítky let.

VNITŘNÍ PODMÍNKY

Silné stránky

- dobrá dopravní obslužnost MHD/PID ve směru do centra Prahy
- postupné rozvíjení a doplňování infrastruktury pro alternativní (nemotorovou) dopravu
- postupné zavádění ekonomických nástrojů
- dobře zpracovaný strategický plán
- alespoň zárodečně existuje infrastruktura pro alternativní pohony

Slabé stránky

- relativně omezený potenciál pro multimodalitu, mj. kvůli malé kapacitě P+R a B+R,
- sama MČ nepoužívá nízkoemisní vozidla a ani je nepožaduje / nezvýhodňuje ve výběrových řízeních na zajištění služeb pro MČ
- vysoký podíl IAD na dělbě přepravní práce a vysoké nároky na zabor veřejných prostor pro parkování

VNĚJŠÍ PODMÍNKY

Příležitosti

- snižování potřeby využití IAD pro krátké cesty, např. prostřednictvím rozvoje sdílené mobility (zejm. nemotorové)
- doplňování infrastruktury pro nemotorovou dopravu (stojanů/kleci na kola u škol a veřejných budov)

- při obnově vozového parku MČ volit bez-/nízkoemisní vozidla
- uplatňování podmínek využívání environmentálně šetrných vozidel ve výběrových řízeních na zajištění služeb pro MČ
- více využít ekonomické motivace v rámci zpoplatnění parkování (zvýšení a větší diferenciací sazeb)
- ovlivňování dopravního chování při cestách do škol (příkladem může být např. projekt PĚŠKOBUS realizovaný na ZŠ Litvínovská nebo projekt Školní ulice testovaný ZŠ Hanspaulka)

Hrozby

- další navýšení intenzit dopravy
- dlouhodobé vlivy expozice obyvatelstva znečištěnému ovzduší a dopravnímu hluku
- pokračování dominance IAD a tlaku na zábor veřejného prostoru pro infrastrukturu pro IAD (zejm. pro parkování)
- další odklady dobudování nadřazené silniční infrastruktury (MO, D0).

5 – ZDRAVÍ

Závěr pro oblast:

Jednotlivá doporučení jsou uvedena v textu u jednotlivých odpovědí, po konzultaci s kolegyní konzultantkou doporučuji pro další období zejména:

- Urychleně zpracovat a schválit Zdravotní plán, stanovit v něm priority a následně Zdravotní plán postupně naplňovat a hodnotit jeho plnění.
- Vytvořit grantový program podporující programy a projekty podpory zdraví, primární prevence nemocí a zvyšování zdravotní gramotnosti.
- Při strategickém plánování, vč. Zdravotního plánu se řídit validními daty, které spolehlivě a objektivně hodnotí jednotlivé ukazatele zdravotního stavu obyvatel MČ, respektive Hl. města Prahy.
- Využívat podkladová data (z analýzy zdravotního stavu, z průzkumů a anket apod.) pro modifikace a cílené zacílení intervenčních programů i pro směřování zdravotní politiky městské části.
- V problémových oblastech se inspirovat příklady dobré praxe z jiných měst.
- Ačkoliv demografický vývoj ukazuje stárnutí populace, stejnou pozornost jako seniorské věkové skupině je nutno věnovat mladé generaci (dětem a mladým dospělým) v oblasti výchovy ke zdraví a zvyšování zdravotní gramotnosti. Kompetentnost v této oblasti je nejlepší zárukou dobrého zdraví v budoucí dospělosti.

- Zvýšenou pozornost věnovat v dalším období podpoře aktivní mobility občanů. Týká se to především pěší chůze, která by se opět měla stát hlavním typem pohybu v okruhu bydliště, místních škol, zájmových činností apod.

Hodnotící výrok pro oblast:

Uspokojivý stav tématu z hlediska principů udržitelného rozvoje a zlepšování zdraví obyvatel. Souhlas s úrovní kategorie B.

VNITŘNÍ PODMÍNKY

Silné stránky

- Většina indikátorů zdravotního stavu je v Praze na dobré úrovni – lepší, než je průměr v ČR. Týká se to především rozhodujících ukazatelů jako je střední délka života při narození či v 65 letech nebo ukazatele
- standardizované úmrtnosti celkové i do 65 let. Přestože zdravotní data ÚZIS jsou k dispozici pouze do r. 2019 a v letech 2020 a 2021 došlo ke zhoršení situace vzhledem k pandemii Covid-19, úroveň
- zdravotního stavu obyvatel v Praze lze posuzovat jako silnou stránku.
- Pro obyvatele MČ je k dispozici silné zázemí zdravotnických zařízení, a to jak ambulantní, tak i lůžkové a následné péče.
- MČ zohledňuje demografický vývoj a přizpůsobuje mu i svoji politiku, vč. té zdravotní.
- V MČ je nastavena komunikace s veřejností, provádí i své průzkumy ke zmapování situace.
- Městská část má k dispozici strategické dokumenty, které se také zabývají zdravím a podporou prevence.

Slabé stránky

- MČ nemá zpracovaný Zdravotní plán, není ani stanoven pevný časový rámec jeho tvorby a schválení.
- Městská část nemá přímo dotační program na podporu aktivit vycházejících z Programu zdraví 2020, tj. na podporu aktivit v oblasti podpory zdraví, prevence nemocí a na zvyšování zdravotní gramotnosti.
- V MČ dochází ke zvyšování průměrného věku obyvatel, zvyšuje se počet seniorů a pro tuto věkovou kategorii není a v budoucnu nebude dostačující kapacita sociálních služeb ani zdravotních služeb zaměřených na seniory (geriatrické ambulantní služby, zdravotně sociální služby, domovy se zvláštním režimem
- V MČ je relativně vysoký podíl osob žijících rizikovým způsobem života, sociálně vyloučených nebo ohrožených sociálním vyloučením.
- Přílišné spoléhání se na zodpovědnost a garance ze strany Hl. města Prahy.

VNĚJŠÍ PODMÍNKY

Příležitosti

- Vytváření a zlepšování podmínek pro zdraví ve městě budováním infrastruktury (pěší trasy, cyklotrasy, zeleň, drobné vodní plochy, hřiště a sportoviště apod.)
- Zvyšující se zájem občanů o zdraví a správný životní styl.
- Souvislost zdraví obyvatel s ostatními oblastmi života ve městě – zlepšení v jiných oblastech (např. školství a výchova, sociální služby, kultura) má kladný vliv na zdraví.
- Značné množství příkladů dobré praxe z jiných měst.
- Mediální atraktivita tématu zdraví a prevence nemocí, zejména vzhledem k současné epidemiologické situaci.

Hrozby

- Nepříznivý vývoj a dopady z pandemie Covid-19.
- Trvalá hrozba jiných mimořádných situací s výrazným negativním dopadem na zdraví obyvatel, jejichž vznik je z pozice MČ prakticky neovlivnitelný (např. povodně či jiné klimatické jevy, epidemie apod.)
- Negativní vliv sociálních sítí, šíření neověřených a nesprávných polopравd a dezinformací v oblasti péče o zdraví (např. odmítání všech očkování apod.).
- Postupné zhoršování životního prostředí v MČ vlivem zvyšující se intenzity dopravy a průmyslu.
- Určitá hospodářská nestabilita, zhoršující se ekonomická situace, nedostatek financí.

6 – MÍSTNÍ EKONOMIKA A PODNIKÁNÍ

Závěr pro oblast:

MČ Praha 10 dosahuje v tématu 6 vcelku uspokojivých výsledků a to dlouhodobě. Jako pozitivní se jeví práce s a na Strategickém plánu, hlavně však lze pochválit velmi dobrou strukturu, výsledky a institucionální základ pro rozvíjení aktivní komunikace s místními podnikateli a firmami. Zároveň jsou významně rozvíjeny možnosti pro výměnu informací i mimo oficiální struktury v komisích Rady města.

V roce 2020 je evidentní aktivní přístup MČ Prahy 14 k řešení předpokládaných negativních ekonomických dopadů na místní ekonomiku v souvislosti s celonárodními omezeními aplikovaných v důsledku pandemie Covid-19. Pokud jde o podporu zaměstnanosti, jsou využívány spíše standardní nástroje, což se zdá při současném stavu trhu práce jako dostačující.

MČ Praha 10 nepatří mezi turistické destinace, svou "doplňkovou" úlohu v cestovním ruchu však zvládá dobře (akce pro veřejnost, péče o památky, ubytovací kapacity apod.). Audit k

tématu 6 obsahuje mnoho užitečných informací, které ale bohužel nejsou vždy adekvátně vyhodnoceny. Proto pro další období doporučujeme soustředit pozornost na rozbor efektivity podpůrných aktivit jak při podpoře podnikání, tak cestovního ruchu, tak při operacích na místním trhu práce (vynaložené prostředky versus dosažené výsledky).

Hodnotící výrok pro oblast:

MČ Praha 10 může vykázat v oblasti místní ekonomiky, podnikání a zaměstnanosti vcelku uspokojivými výsledky. Dle poskytnutých podkladů v opravené verzi auditu lze tuto MČ u tématu 6 hodnotit na úrovni B s tím, že pro další období a vývoj bychom doporučili soustředit se více na kvalitativní (efektivnost aktivit) než na kvantitativní část problematiky.

VNITŘNÍ PODMÍNKY

Silné stránky

- koupěschopná poptávka na místním trhu
- systematická komunikace s místními podnikateli a firmami
- existující systém podpory místních organizací v pořádání kulturních akcí (finanční, propagační)

Slabé stránky

- slabá podpora začínajících podnikatelů formou vzdělávacích seminářů, tzv. podnikatelský inkubátor
- existence hlučných provozů převážně v nočních hodinách (např. hotely, herny)
- zdlouhavé úřední postupy (např. při pořizování předzahrádky)
- pomalé rozšiřování služeb pro občany (zavést poštu, infocentrum na Skalce, knihobudky apod.)

VNĚJŠÍ PODMÍNKY

Příležitosti

- podpora vzniku coworkingových center (jako prostoru pro síťování a sdílení dobré praxe)
- spolupráce městské části s Hospodářskou komorou
- podpora mikro a malých podniků (např. pronájem prostor, zásobník projektů, propagace)
- vznik manuálu pro pronájem veřejných prostranství
- smysluplný rozvoj obchodních center na sídlištích a jejich blízkého okolí

Hrozby

- nezvládnutý urbanistický rozvoj MČ

7 – VZDĚLÁVÁNÍ A VÝCHOVA

Závěr pro oblast:

Do budoucna doporučujeme:

- Pravidelně vyhodnocovat naplňování cílů ve strategických dokumentech vztahujících se k (V)UR (Strategický plán udržitelného rozvoje, Koncepce rozvoje školství, atp.).
- Zachovat systém síťování, který byl zaveden v rámci realizace projektů MAP I a MAP II, i po ukončení realizace těchto rozsáhlých projektů.
- Periodicky opakovat dotazníková šetření (ECI), aby bylo možné hodnotit spokojenost obyvatel (nejen) se vzdělávacími institucemi v čase.
- Podpořit zapojení dětí a mladých lidí do chodu města – např. ve formě dětského zastupitelstva či mladých fór (již zmíněno v auditu jako plán do budoucna).
- Podpořit zavádění kompostérů a sběru dešťové vody ve všech školách a školských zařízeních, kde je to technicky možné a využitelné.
- Udržet funkci koordinátora sousedských aktivit a systematicky vyhodnocovat působení aktivit na obyvatele v čase (zejména u pravidelných akcí).
- Zaměřit se na akce pro všechny cílové skupiny populace (včetně osob s hendikepem či jiným znevýhodněním) a systematicky je monitorovat a vyhodnocovat.
- Pokračovat v nastavené podpoře osvětových akcí a zaměřit se také na akce specificky představující koncept UR – ať už veřejnosti či vlastním zaměstnancům MČ (např. semináře o UR pro vedení města/zaměstnance úřadu).
- Podpořit zapojení MŠ a ZŠ do sítí školních zařízení zabývajících se EVVO (např. Mrkvička a MRKEV).
- Vypracovat podrobnější analýzu činností relevantních organizací s ohledem na UR působících na území MČ, aby mohla být případně městskou částí podpořena i méně zastoupená témata.
- Zavést monitoring návštěvnosti zřizovaných komunitních center, aby bylo možné alespoň rámcově sledovat návštěvnost těchto institucí v čase.
- Zaměřit se na vytvoření systematické podpory síťování aktérů působících v oblasti VUR na území MČ.

Hodnotící výrok pro oblast:

MČ Praha 10 vypracovala svůj audit v kategorii B poprvé, lze tedy hodnotit situaci pouze v současné době a nikoli v čase. Nicméně již první verze auditu byla zpracována velmi kvalitně a v rámci připomínkového řízení došlo k doplnění několika dalších informací (zejména tabulek s dotačními programy za posledních pět let). V MČ již probíhá řada aktivit podporujících

VUR v této městské části, do dalších let však existuje prostor ke zlepšení (viz výše silné a slabé stránky). Zaměřit by se MČ měla především na zavedení monitoringu a vyhodnocování

nejrůznějších aktivit vztahujících se k VUR – dobře by k tomu mohla posloužit již existující funkce „koordinátora sousedských aktivit“.

VNITŘNÍ PODMÍNKY

Silné stránky

- MČ má kvalitně zpracovaný Strategický plán udržitelného rozvoje 2020-2030 a Koncepti rozvoje školství pro období 2020 - 2025, které obsahují i oblasti vztahující se k VUR v této městské části.
- K významným projektům podporujícím VUR a síťování relevantních aktérů na území MČ patří MAP a navazující MAP II, ke kterým MČ přispívá také finančně.
- Podpora vzdělávání k udržitelnému rozvoji je realizována prostřednictvím každoročního dotačního programu v oblasti Ochrana životního prostředí a udržitelný rozvoj a dalších relevantních dotačních programů.
- MČ dokládá podporu šetrného provozu ve školách a školských zařízeních. Pro všechny budovy školských zařízení nechala MČ vypracovat pasportizace. Existuje pozice energetického manažera na Odboru hospodářské správy.
- Recyklace několika typů odpadů na školách.
- Finanční podpora NNO a organizací, které se svými akcemi dotýkají (V)UR.
- Podpora volnočasových aktivit naplňujících zdravý životní styl (komunitní centra, sportoviště), finanční podpora pro spolky a kluby formou dotačních programů
- Funkce „koordinátora sousedských aktivit“, jehož náplní práce je mj. mapování a síťování místních aktérů a posuzování dopadů aktivit na obyvatele.
- MČ organizuje a podporuje celou řadu osvětových akcí vztahujících se k UR.
- MČ své občany bezplatně informuje o tématech spojených s řešením problémů vztahujících se k UR (např. sociální bydlení, odpady, ekoporadna).
- V MČ působí celá řada NNO zabývajících se (V)UR a MČ je podporuje.

Slabé stránky

- Chybějící pozice koordinátora EVVO v cca ½ ZŠ zřizovaných MČ. Neabsolvování specializačního studia koordinátory EVVO z MŠ.
- Nedostatečné využití možností projektů Mrkvička a MRKEV (sítě školních zařízení zabývajících se EVVO).
- Systematický monitoring a vyhodnocování VUR na školách ani spokojenosti občanů se vzdělávacími institucemi v MČ zatím neprobíhá.
- MČ nemá v současnosti bližší přehled o návštěvnosti zřizovaných komunitních center.

- Pokrytí vzdělávacími akcemi u všech cílových skupin populace MČ nemonitoruje a nevyhodnocuje. Město nezmiňuje, zda cílí některé své aktivity také na osoby s hendikepem či jinak znevýhodněné občany (např. vozíčkáře, neslyšící atp.).
- Systematická podpora síťování aktérů působících v oblasti VUR na území MČ zatím neexistuje.
- K vyhodnocování neformálního vzdělávání, respektive organizací, které se jím zabývají, na území MČ zatím nedochází.

VNĚJŠÍ PODMÍNKY

Příležitosti

- Naplňovat stanovené cíle ve strategických dokumentech vztahujících se k (V)UR.
- Zrealizovat záměr zpřístupnění školních hřišť za pomoci kustodů pro ještě širší nabídku sportovišť pro veřejnost.
- Nadále zprostředkovávat některé aktivity vztahující se k (V)UR i online (ještě větší dosah mezi obyvatelé a možnost monitoring a vyhodnocování pomocí moderních IT).
- Postupně zavádět monitoring a vyhodnocování aktivit vztahujících se k (V)UR – například jako součást náplně práce „koordinátora sousedských aktivit“.
- Využívání státních dotačních programů pro (V)UR (např. Operační programy, Nová zelená úsporám atd.)

Hrozby

- Dopady koronavirové pandemie (nejen) na organizace zabývající se volnočasovými aktivitami a sportem (např. snížený zájem z řad občanů a tím nižší příjmy)
- Snížení rozpočtu města (z důvodu koronavirové pandemie či dalších neočekávaných událostí) a tím i dotačních prostředků pro organizace zabývajících se prvky VUR.

8 – KULTURA A VOLNÝ ČAS

Závěr pro oblast:

Z práce MČ Praha 10 je zřejmé, že kulturu považuje za strategickou rozvojovou prioritu. V mnoha aspektech může být (a je) městská část Praha 10 v oblasti kultury inspirací pro další městské části a další města (důraz na podporu kultury vycházející "zdola", otevřenost grantového systému, práce se zpřístupňováním historických vil, nápadité kulturní akce a zejména pozice komunitního koordinátora jako spojky, která udržuje permanentní dialog mezi úřadem a kulturními aktéry v nejširším slova smyslu). Oddělení strategického rozvoje a participace odvádí skvělou práci v koncepční rovině.

V rámci terénního šetření v místě vyplynulo, že nositeli informací z oblasti kultury jsou nicméně aktéři mimo samotný odbor kultury – především radní zodpovědný za oblast kultury,

což je považováno za systémově nefunkční a zejména pak nestabilní. Tímto směrem – tedy stabilizaci nastaveného systému – doporučujeme investovat další energii a rozvíjet kulturu v městské části.

Hodnotící výrok pro oblast:

Městská část má v kultuře skvěle našlápnuto. Jako klíčový aspekt vedoucí k udržitelnosti a dalšímu rozvoji doporučujeme stabilizaci stávajícího systému a jeho větší ukotvení do struktury úřadu.

VNITŘNÍ PODMÍNKY

Silné stránky

- podpora kultury vycházející "zdola" (spolkový život, lokální akce ve veřejném prostoru)
- otevřený a transparentní grantový systém
- zpřístupňování kulturních památek
- pestrost kulturních akcí
- pozice komunitního koordinátora
- koncepce rozvoje kultury MČ

Slabé stránky

- nesystémové fungování
- stabilita nastaveného systému
- "hluchá místa" - z pohledu územního, cílových skupin či žánrů kultury
- propagace a komunikace kulturní nabídky

VNĚJŠÍ PODMÍNKY

Příležitosti

- stabilizace nastaveného systému

Hrozby

- snižování finančních prostředků na realizaci akcí

9 – SOCIÁLNÍ PROSTŘEDÍ

Závěr pro oblast:

MČ Praha 10 bych nesmírně přála, aby se ji dařilo naplňovat vytyčené (v auditu hojně citované) strategické cíle pro sociální oblast a implementovat opatření a projekty v této oblasti. Z hlediska tvorby efektivní politiky považuji za klíčový dlouhodobý monitoring vývoje počtu sociálně potřebných domácností a vývoje výskytu sociálně-patologických jevů.

Vhodné by také bylo věnovat analytickou pozornost mapování potřeb obyvatel, dostupnosti jednotlivých služeb a predikovat budoucí potřeby a poptávku po službách. V souvislosti s pandemií pak je třeba zaměřit pozornost na jevy, které mohou být skryté a negativně se projevit v budoucnosti (např. domácí násilí, růst chudoby a zadluženosti, zvětšování nerovností ve vzdělávání, hlubší sociální exkluze osob závislých na péči a jejich rodinných pečujících apod.).

Nadále je důležité vytvářet systém participace občanů na věcech veřejných, případná pandemická omezení pro zapojení kompenzovat využíváním online nástrojů, a podněcovat lidi k zapojení do komunitních projektů či dobrovolnictví. Doporučuji také rozvíjet partnerské vztahy se spolupracujícími organizacemi a subjekty z veřejného (úřad práce, policie, MHP, další MČ aj.) a nestátního sektoru (poskytovateli služeb) a celkově prohlubovat vzájemné zasíťování a součinnost při řešení relevantních agend.

V neposlední řadě je důležité pečovat o své vlastní sociální pracovníky a vytvářet na úřadě dobré podmínky pro výkon této práce. Právě kvalita sociální práce a její kapacity jsou na obecní úrovni hlavním arsenálem k efektivní pomoci sociálně potřebným občanům.

Hodnotící výrok pro oblast:

Přístup MČ ke zpracování auditu v sociální oblasti byl celkově velmi liknavý. Do zpracování auditu vložil zpracovatel minimum možného času a s připomínkami hodnotitelů bylo nedostatečně zacházeno jako s potenciálně podnětným impulsem pro tvorbu dlouhodobě udržitelné politiky. Zpracovány byly zejména s ohledem na to, aby byl audit uznán. Jedno kolo konzultací bylo přeskočeno, termíny překročeny, prostor na diskusi mezi zpracovatelem a hodnotiteli o obsahu a smyslu auditu tak nezbyl.

Přese vše však lze na základě poskytnutých informací a dat základním způsobem posoudit realizovanou sociální politiku municipality a vyvodit hlavní závěr, že MČ Praha 10 věnuje většině okruhů v rámci sociální oblasti dostatečnou pozornost a stav tématu z hlediska principů udržitelného rozvoje je uspokojivý a odpovídá kategorii B. Případné budoucí usilování o kategorii A doporučuji podmínit alespoň jedním kvalitním obhájením kategorie B.

VNITŘNÍ PODMÍNKY

Silné stránky

- strategický přístup k sociální tématice zavazující se ke koncepčnímu řešení mnoha oblastí, etablovaný proces komunitního plánování
- široká nabídka sociálních, vzdělávacích a návazných služeb pro rozličné sociální skupiny obyvatel poskytovaných zřizovanými a spolupracujícími nestátními organizacemi
- vysoká míra spokojenosti obyvatel s místem, kde žijí, jejich zájem o věci veřejné
- neexistence významných sociálně-vyloučených lokalit, klesající míra kriminality

Slabé stránky

- bytové potřeby obyvatel převyšující možnosti MČ
- napjaté kapacity v zařízeních pro předškolní děti
- nízké kapacity sociálních pracovníků MČ při poskytování individuální podpory sociálně potřebným klientům
- neoptimálně nastavená spolupráce s úřadem práce

VNĚJŠÍ PODMÍNKY

Příležitosti

- do toho času klesající počet sociálně potřebných domácností, zlepšování životní úrovně obyvatelstva
- velké množství organizací (neziskových, komunitních, odborných apod.) působících na území MČ i Prahy, které jsou otevřené spolupráci v sociální oblasti
- rozvíjení spolupráce s MHM, s úřadem práce, policií a dalšími veřejnými subjekty

Hrozby

- inflace a nepřiměřený růst základních komodit (energie, potraviny), růst chudoby, vč. bytové tísně, a sociálně potřebných domácností
- nekončící pandemie, další uzávěry a omezení - růst nerovností ve vzdělávání, negativní dopady na zdraví
- nedostatek sociálních pracovníků (malý rozpočet na pracovníky, nízké ohodnocení, neatraktivita profese)
- personální poddimenzovanost úřadů práce a policie, na nichž je v řešení určitých témat v sociální agendě MČ závislá.

10 – GLOBÁLNÍ ODPOVĚDNOST

Závěr pro oblast:

Text auditu za tematickou oblast Globální odpovědnost MČ Praha 10 je identický s textem auditu GO zpracovaným za rok 2019. Zpracovatel byl na tento poznatek upozorněn v V/2021, a to s výzvou k aktualizaci informací ve všech podkapitolách tematické oblasti. V aktualizované verzi IX/2021 byly doplněny v kapitole 10.2 a 10.3 pouze ze strategicko-rozvojových dokumentů MČ opsané relevantní návrhy cílů a opatření, s upřesněním, který návrh je již realizován a který zůstává zatím pouze záměrem. Jakými konkrétními aktivitami, akcemi či projekty byly či jsou návrhy naplňovány, z auditu zřejmé není. Zřejmé však je, které povinné i nepovinné indikátory jsou či nejsou monitorovány a vyhodnocovány, a také jaké kroky a dokumenty chybí.

Hodnotící výrok pro oblast:

Pro municipalitu kategorie C MA21 by výše vyhodnocený stav řešení celé oblasti GO mohl být uznán za uspokojivý. Ovšem pro kategorii B MA21 již tento stav zcela uspokojivému hodnocení neodpovídá. Ze sebehodnocení je zřejmé, že si je municipalita této situace vědoma. Zároveň z auditu vyplývá dobrý základ a připravený potenciál pro postupné zlepšování tohoto stavu, a to realizací konkrétních kroků, aktivit, akcí a projektů. Na základě těchto aspektů, lze nyní v závěrečném hodnocení připustit stav uspokojivý, avšak s podmínkami. Tyto podmínky jsou již v podobě „příležitostí“ formulovány „v cestě ke zkvalitňování“ témat GO MČ Praha 10. Kontrolou jejich naplňování bude za 3 roky nově zpracovaný audit celé 10. tematické oblasti UR.

VNITŘNÍ PODMÍNKY

Silné stránky

- zpracován a od V/2020 schválen „Strategický plán udržitelného rozvoje MČ Prahy 10 pro období 2020-2030“,
- jehož součástí jsou i rozvojové záměry a cíle týkající se témat globální odpovědnosti, a to konkrétně v jeho „10. oblasti Odpovědná Praha 10 – Globální odpovědnost“
- tento dokument je slibným potenciálem ke zlepšování kvality udržitelného rozvoje, potažmo i systematické realizace potřebných kroků globální odpovědnosti
- zahájena spolupráce s některými organizacemi zabývajícími se humanitární a rozvojovou pomocí
- navázána komunikace s velvyslankyní Jihoafrické republiky v ČR za účelem možného meziobecního partnerství Jihoafrické republiky s MČ Praha 10, současně s tím i podpory zahraniční rozvojové spolupráce
- finanční podpora mezinárodní spolupráce, avšak zatím ne směrem k rozvojovým zemím
- podpora myšlenky etického obchodu nákupem fairtrade občerstvení a umožnění prezentace výrobků chráněných dílen a sociálních podniků prostřednictvím farmářských trhů na území Prahy 10
- členství v Národní síti Zdravých měst ČR (od r. 2016)
- zapojení některých z MŠ a ZŠ v různých projektech rozvojové pomoci
- zahájena spolupráce MČ s řadou ekologických organizací
- dobrá praxe v předcházení vzniku odpadů, třídění různých složek, zapojení do kampaně "Dost bylo plastu"
- u některých budov v majetku MČ již uskutečněny kroky ke snižování energetické náročnosti

Slabé stránky

- absence partnerství s některým městem z tzv. rozvojového světa
- nesystematická finanční podpora rozvojové spolupráce i projektů humanitární pomoci
- absence koncepční a systematické podpory etického obchodu
- absence koncepčního a systematického přístupu k řešení konkrétních problémů prevence, zmírňování i náprav důsledků klimatických změn na území Prahy 10
- absence osvětových akcí pro veřejnost a místní komunitu nejen z hlediska prevence, zmírňování či náprav důsledků klimatických změn, ale i globální odpovědnosti
- absence identifikace realizovaných konkrétních projektů, aktivit, akcí přispívajících k prevenci, zmírňování či k nápravám důsledků klimatických změn, ale i z hlediska globální odpovědnosti
- nahodilá spolupráce MČ s organizacemi (NNO, MŠ i ZŠ, podnikatelé) za účelem řešení konkrétních problémů prevence, zmírňování i náprav důsledků klimatických změn, ale i globální odpovědnosti
- absence sledování a vyhodnocování ekologických stop, a to jak pro celé území Prahy 10, tak pro objekty v majetku MČ
- absence sledování a vyhodnocování uhlíkových stop, a to jak pro celé území Prahy 10, tak pro objekty v majetku MČ
- absence uceleného vyhodnocování místních příspěvků ke globálním změnám klimatu
- absence koncepčního a systematického přístupu k zajišťování a hospodaření s energiemi, tj. absence energetické koncepce MČ a jejího následného plnění
- absence energetického managementu MČ
- personální neobsazenost pozice energetického manažera ÚMČ

VNĚJŠÍ PODMÍNKY

Příležitosti

Ke zkvalitňování celé této tematické oblasti GO lze dospět souběžnými "cestami" s:

- doplněním koncepčního přístupu k dílčím tématům GO (viz. relevantní kapitoly auditu)
- postupným řešením i vyhodnocováním nejen jejich systematické podpory (finančně dotační, osvětově-vzdělávací, morální i humanitární), ale i přínosů, nezdarů, trendů vývoje a vlivů na udržitelný rozvoj
- rozšiřováním a zlepšováním spolupráce s místní komunitou (občany, NNO, podnikateli, vzdělávacími organizacemi, aj.) ve vazbě na témata GO
- realizací participativně identifikovaných záměrů, vhodnými aktivitami, projekty
- pravidelným monitoringem a vyhodnocováním všech indikátorů GO

- příležitostí je mj. i pozitivní dokončení rozjednané možnosti společného partnerství s Jihoafrickou republikou

Hrozby

- ztráta politické podpory při realizaci aktivit, akcí a projektů naplňujících cíle ze strategických rozvojových koncepcí UR, včetně GO
- nedostatek finančních prostředků na realizaci těchto aktivit, akcí a projektů
- celosvětově se zhoršující klima
- lockdowny či různá hromadná společensko-epidemiologická omezení při pandemických situacích, zabraňující nejen participaci obyvatel při osvětových a vzdělávacích aktivitách, ale i zapojení veřejnosti,
- organizací, subjektů Prahy 10 do spolupráce s vedením MČ při řešení tématik UR, potažmo GO a následně i při realizaci jednotlivých aktivit, akcí a projektů naplňujících cíle UR Prahy 10